

ביאורים

אמור מעט — לימוד התורה לשם התורה עצמה, אפילו לא לשם קיום המצוות. **עשה הרבה** — קיום המצוות בשביל המצוות עצמן, ואף לא בשביל הצלחה בלימוד התורה, על דרך "כל האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו" (344) (שהרי לזה מספיק קיום המצוות בבחינת "מעט"). והוי מקבל את כל האדם — לרבות אדם שאינו מביא לו שום תועלת, אפילו לא בקיום מצוות גמילות חסדים, כי האדם אינו זקוק לגמ"ח ממנו. הוא מקבלו רק משום שכן צריך להיות על פי מדת חסידות.

ובצד השווה זה מתבטא הענין ד"ישראל אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד" (345): כשם שאי אפשר לומר שהקב"ה הוא "אמצעי" ח"ו לדבר אחר, כן אין לומר כך בנוגע לתורת ה' ומצוותי' וישראל.

וענין זה שייך לשמאי: העובדה שישראל תורה והקב"ה הם "כולא חד" יתגלה רק לעתיד לבא, שאז תתגלה האמת של כל דבר. והרי ידוע³⁴⁶ שלעתיד לבא תהי' הלכה כבית שמאי. היינו שהוראות אלו קשורים עם הגילויים שיהיו לעתיד. אולם, מאחר שהגילויים דלעתיד תלויים בעבודתנו עכשיו, ובעבודה זו ישנה "מעין" של הגילויים דלעתיד, מובן שבמעשה בפועל על כל פנים יש לקיים הוראות אלו גם עכשיו³⁴³.

שמאי אומר . . והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות

צריך ביאור: "האדם" הרי כולל גם בני נח³⁴⁷, ובכל זאת מצינו³⁴⁸ ששמאי עצמו לא קבל את הנכרים שבאו להתגייר אצלו בסבר פנים יפות? ויש לומר:

א. באם ה' מקבלם בסבר פנים יפות — היו הנכרים עלולים לפרש שיש מקום לדעתם³⁴⁹.

ב. זה ששמאי התנהג כך ה' מצד בחינתו כפי שהוא מצד עצמו, בחינת הגבורות; אך לאחר שאמר הלל "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום" השפיע הדבר גם על שמאי, שגם הוא יאמר, "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות".

ובדוגמת מה שכתוב³⁵⁰ "וישמע משה וייטב בעיניו", היינו שאהרן פעל שאופן עבודתו יתקבל אצל משה³⁵¹. והרי פלוגתת הלל ושמאי הוא כהפלוגתא של "חסד" ו"אמת", שהם מדריגות משה ואהרן³⁵².

ועל פי זה מובן מה שמסדר המשנה הקדים דברי הלל לדברי שמאי, אף שבכל מקום דברי שמאי קודמים³⁵³, כי דברי שמאי הם דוקא לאחרי ומצד מאמרו של הלל³⁵⁴.

(344) יבמות קט, ב. (345) ראה זח"ג עג, א. (346) מק"מ לזח"א יז, א. (347) תוד"ה ואין — יבמות סא, א. (348) שבת לא, א. (349) לקו"ש חי"ז עמ' 354. (350) שמיני י, כ. (351) ראה בארוכה לקו"ש שם עמ' 113. (352) ראה שמו"ר פ"ה, י: חסד זה אהרן כו' אמת זה משה. וראה לקו"ת שה"ש מח, ג. (353) תוד"ה שנים — חגיגה טז, סע"א. — ואף שהלל נשיא ושמאי אב"ד, ובמשניות שבתחלת הפרק מקדים הנשיא להאב"ד — הרי גם במשנה חגיגה שם כן הוא. ובמקום שמקדים הלל לשמאי צריך טעם (ראה תויו"ט